

Lagrådsremiss

Åtgärder mot körkortsturism

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 4 september 2025

Andreas Carlson

Jonas Ragell
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i körkortslagen (1998:488) för att hindra så kallad körkortsturism. Det handlar om när ett körkort från ett land utanför EES (tredjeland) först bytts ut till ett körkort från en annan EES-stat (utländskt EES-körkort) som i sin tur har bytts ut mot ett svenskt körkort. Syftet med ändringarna är att begränsa möjligheterna för personer med körkort från tredjeländer som Sverige inte erkänner direkt att byta ut dem till svenska körkort genom att först byta till utländska EES-körkort. Ett utländskt EES-körkort som är utfärdat efter utbyte av ett tredjelands-körkort ska endast kunna bytas ut till ett svenskt körkort i följande fall:

- Körkortshavaren har haft ett körkort med motsvarande körkortsbehörighet i en eller flera EES-stater i minst fem år innan den permanenta bosättningen i Sverige.
- Tredjelandskörkortet var utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz.
- EES-körkortet gäller för behörigheter som det finns ett godkänt förarprov i en EES-stat för.

De personliga och medicinska kraven ska vara uppfyllda så att körkortet likställs med de körkort som byts ut från tredjeländer som Sverige erkänner direkt.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)	4
3	Ärendet och dess beredning	13
4	Regleringar på området.....	13
4.1	Ömsesidigt erkännande av körkort	13
4.2	Möjligheter till begränsning	14
4.3	Kommande körkortsdirektiv.....	14
5	Körkortsturism	15
5.1	Varför körkortsturism är ett problem vid utbyten av tredjelandskörkort.....	15
5.2	Omfattningen av problemet.....	16
5.3	Problem vid tillämpning av kravet på permanent bosättning	17
6	Åtgärder för att motverka körkortsturism	17
6.1	Krav ställs på förarprov eller tidigare körkortsinnehav i EES.....	17
6.2	Krav på att sökanden uppfyller medicinska krav	21
6.3	Ordförklaringar.....	21
6.4	Ikraftträdande	22
7	Konsekvensanalys.....	22
7.1	Konsekvenser för staten, kommuner och regioner	23
7.2	Konsekvenser för företag	23
7.3	Konsekvenser för enskilda	24
7.4	Personuppgiftsbehandling	25
7.5	Förslagets proportionalitet.....	25
8	Författningskommentar.....	26
Bilaga 1	Sammanfattning av framställan om ändring i körkortslagen (1998:488) – körkortsturism	32
Bilaga 2	Framställans lagförslag.....	33
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	35

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

2 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att 1 kap. 3 §, 3 kap. 1, 13, 14 och 14 b §§, 5 kap. 16 och 21 §§ och 6 kap. 1, 2, 6 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 1 kap. ska lyda "Lagens innehåll och definitioner",

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 kap. 4 §, 3 kap. 14 c och 14 d §§ och 6 kap. 7 b och 7 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Med *begreppet* permanent bosättning avses i denna lag bosättning under minst 185 dagar varje kalenderår

1. till följd av personlig och yrkesmässig anknytning, eller

2. om yrkesmässig anknytning saknas, till följd av personlig anknytning som präglas av nära band mellan en person och den plats där *han* bor.

En person som har yrkesmässig anknytning till en annan plats än den *till vilken han har* personlig anknytning och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera stater *skall* dock anses vara permanent bosatt i den stat till vilken *han* har personlig anknytning under förutsättning att *han* regelbundet återvänder dit. Detta villkor behöver dock inte uppfyllas om personen bor i en stat för att genomföra en tidsbegränsad uppgift.

Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt medför inte att den permanenta bosättningen ändras.

Med permanent bosättning avses i denna lag bosättning under minst 185 dagar varje kalenderår

2. om yrkesmässig anknytning saknas, till följd av personlig anknytning som präglas av nära band mellan en person och den plats där *personen* bor.

En person som har yrkesmässig anknytning till en annan plats än den *som det finns en* personlig anknytning *till* och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera stater *ska* dock anses vara permanent bosatt i den stat *som det finns en* personlig anknytning *till* under förutsättning att *personen* regelbundet återvänder dit. Detta villkor behöver dock inte uppfyllas om personen bor i en stat för att genomföra en tidsbegränsad uppgift.

4 §

I denna lag avses med

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

utländskt EES-körkort: ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, och

tredjelandskörkort: ett körkort som är utfärdat i en stat utanför EES.

3 kap.

1 §²

Körkort får utfärdas för den som

1. har körkortstillstånd,
2. är permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studerar här,
3. har fyllt
 - a) 15 år för behörigheten AM,
 - b) 16 år för behörigheten A1,
 - c) 18 år för behörigheterna A2, B, BE, C1 och C1E,
 - d) 20 år och har haft körkort med behörigheten A2 under minst två år, eller har fyllt 24 år, för behörigheten A,
 - e) 21 år för behörigheterna C, CE, D1 och D1E, e) 21 år för behörigheterna C, CE, D1 och D1E, och
 - f) 24 år för behörigheterna D och DE, och
4. har avlagt godkänt förarprov.

Körkort får inte utfärdas för den som har ett *körkort som är utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)* eller som har ett körkort som i en *sådan* stat är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt denna lag.

Har ett körkort blivit ogiltigt av en anledning som avses i 12 § eller 13 § första stycket 1 eller 7 eller sista stycket, får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla. För utfärdande av körkort efter återkallelse gäller bestämmelserna i 5 kap.

Körkort får inte utfärdas för den som har ett *utländskt EES-körkort* eller som har ett körkort som i en stat *inom EES* är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt denna lag.

Om ett körkort *har* blivit ogiltigt av en anledning som avses i 12 § eller 13 § första stycket 1 eller 7 eller sista stycket, får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har meddelats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla. För utfärdande av körkort efter återkallelse gäller bestämmelserna i 5 kap.

13 §³

Ett körkort gäller inte om

1. det inte har förnyats efter föreläggande,
2. det är återkallat eller omhändertaget enligt 5 kap.,
3. det har ersatts med annat körkort,

² Senaste lydelse 2011:1580.

³ Senaste lydelse 2011:1580.

4. det har bytts ut mot ett utländskt körkort,
 5. *innehavaren* dessutom har ett eller flera andra giltiga *körkort utfärdade i andra stater inom EES* och inte efter uppmaning anger vilket av körkortet som ska behållas eller anger att ett annat än det svenska körkortet ska behållas,
 6. körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkors-tiden löpt ut, *eller*
 7. det inte lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats.
 5. *körkortshavaren* dessutom har ett eller flera andra giltiga *utländska EES-körkort* och inte efter uppmaning anger vilket av körkortet som ska behållas eller anger att ett annat än det svenska körkortet ska behållas,
 6. körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkors-tiden löpt ut,
 7. det inte lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats, *eller*
 8. *det på körkortshavarens begäran har förklarats ogiltigt.*
- Ett körkort ska också förklaras ogiltigt om körkortshavaren begär det. Ogiltigheten får begränsas till att avse viss behörighet.*
- En ogiltighet enligt första stycket 8 kan vara begränsad till att avse en viss behörighet.*

14 §⁴

- Ett körkort med behörigheten AM, A1, A2, A, B eller BE ska förnyas inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats.*
- Ett körkort ska förnyas*
1. inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats, om körkortet gäller behörigheten AM, A1, A2, A, B eller BE,
 2. *vart femte år från det att det har utfärdats, om körkortet gäller behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, eller*
 3. *om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats.*
- Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE ska förnyas vart femte år från det att det har utfärdats.*
- Körkortet ska också förnyas om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats.*

14 b §⁵

- Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt
- Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket för-*

⁴ Senaste lydelse 2011:1580.

⁵ Senaste lydelse 2018:86.

5 kap. 14 § andra stycket första meningen eller enligt 5 kap. 15 a §, *eller som efter villkor om alkoholås har utfärdats enligt 5 kap. 15 b §*, förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet *eller på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås*, om utfärdandet gjordes före utgången av *denna giltighetstid*. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a §.

sta meningen eller 5 kap. 15 a §, ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av *den giltighetstiden*. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

14 c §⁶

Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter villkor om alkoholås har utfärdats enligt 5 kap. 15 b § ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås, om utfärdandet gjordes före utgången av den giltighetstiden. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

14 d §

Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett svenskt körkort eller ut-

⁶ Tidigare 3 kap. 14 c § upphävd genom 2018:86.

ländskt EES-körkort ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av den giltighetstiden. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

5 kap.

16 §⁷

Bestämmelserna i 17–27 §§ *samt* 7 kap. 8 a § är tillämpliga i fråga om den som

1. är permanent bosatt i Sverige och

2. har ett körkort som

a) är utfärdat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och

b) kan återkallas med stöd av 3 § 1 på grund av brott mot 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

Bestämmelserna i 17–27 §§ *och* 7 kap. 8 a § är tillämpliga i fråga om den som är permanent bosatt i Sverige *och har ett svenskt körkort eller ett utländskt EES-körkort* som kan återkallas med stöd av 3 § 1 på grund av brott mot 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

Bestämmelserna tillämpas emellertid inte om prøvotid enligt 3 kap. 18 § löpte vid tidpunkten för brottet och körkortet ska återkallas även på annan grund än som anges i första stycket.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

21 §⁸

Om ett innehav av körkort ska förenas med villkor om alkoholås, ska körkortet förnyas enligt 3 kap. 14 §. I fall som avses i 24 § ska ett nytt körkort utfärdas.

Om körkortet är utfärdat i en annan EES-stat än Sverige, ska det i stället bytas ut enligt 6 kap. 6 §.

Om körkortet är ett utländskt EES-körkort, ska det i stället bytas ut enligt 6 kap. 6 §.

När innehavet av ett körkort förenas med villkor om alkoholås ska det i körkortet finnas uppgift om detta.

⁷ Senaste lydelse 2010:1914.

⁸ Senaste lydelse 2010:1914.

6 kap.

1 §⁹

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om innehavare av ett sådant körkort är permanent bosatt i Sverige, gäller även bestämmelserna i 3 kap. 10 §. Ett sådant körkort jämställs med svenskt körkort vid tillämpningen av 4 kap. 4 eller 6–8 §§.

Även andra utländska körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 respektive i Wien den 8 november 1968, och inte heller är utfärdat på engelska, tyska eller franska, gäller dock körkortet endast tillsammans med

1) en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska, eller

2) ett internationellt körkort som är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i ovan nämnda konventioner eller i den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

Ett körkort som inte är försett med ett fotografi av körkortshavaren gäller endast tillsammans med en identitetshandling med fotografi.

Ett utländskt EES-körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige, gäller även 3 kap. 10 §. Ett sådant körkort jämställs med svenskt körkort vid tillämpningen av 4 kap. 4 eller 6–8 §§.

1. en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska, eller

2. ett internationellt körkort som är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i ovan nämnda konventioner eller i den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

2 §

Ett utländskt körkort gäller inte i Sverige

1. om det är ogiltigt i den stat där det har utfärdats,

2. om det har bytts ut mot ett svenskt körkort,

3. om innehavaren också har ett svenskt körkort och detta är omhändertaget eller återkallat, eller

4. om körkortshavaren i fall som avses i 3 kap. 13 § första stycket 5 har förklarat att han vill behålla det svenska körkortet.

Ett utländskt körkort gäller inte i Sverige, om

1. det är ogiltigt i den stat där det har utfärdats,

2. det har bytts ut mot ett svenskt körkort,

3. körkortshavaren också har ett svenskt körkort som är omhändertaget eller återkallat,

4. körkortshavaren i fall som avses i 3 kap. 13 § första stycket 5 har förklarat sig vilja behålla det svenska körkortet, eller

5. det är ett tredjelandskörkort och körkortshavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.

⁹ Senaste lydelse 2011:1580.

Är körkortet utfärdat i en stat utanför EES, gäller det inte i Sverige om innehavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.

Körkortet är inte ogiltigt enligt andra stycket under den tid en ansökan om utbyte enligt 7 § prövas.

Körkortet är inte ogiltigt enligt första stycket 5 under den tid en ansökan om utbyte enligt 7 § prövas.

6 §

Är innehavaren av det utländska körkortet permanent bosatt i Sverige och är det utländska körkortet utfärdat i en stat inom EES, kan körkortet vid den prövning som avses i 5 § bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort. Körkortsingripandet eller begränsningen i körkortets giltighet skall därefter gälla det svenska körkortet.

Om körkortet är ett utländskt EES-körkort och körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige, kan körkortet vid den prövning som avses i 5 § bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort. Körkortsingripandet eller begränsningen i körkortets giltighet ska därefter gälla det svenska körkortet.

7 §¹⁰

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Om körkortet förstörts eller kommit bort, ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Ett utländskt körkort som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om körkortshavaren

1. är permanent bosatt i Sverige och det utländska körkortet är ett EES-körkort eller är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller

2. sedan minst sex månader studerar i Sverige, det utländska körkortet är ett EES-körkort och ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på EES-körkortet.

Om det utländska körkortet har förstörts eller kommit bort, ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte även göras om

körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz får bytas ut eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

7 b §

Ett utländskt EES-körkort som är utfärdat efter utbyte i ett eller flera led av ett tredjelandskörkort, får bytas ut till eller ersättas med ett svenskt körkort enligt 7 § endast om

1. körkortshavaren har haft ett körkort med motsvarande körkortsbehörighet utfärdat i en eller flera stater inom EES i minst fem år innan den permanenta bosättningen i Sverige,

2. tredjelandskörkortet var utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller

3. det utländska EES-körkortet är utfärdat efter ett godkänt förarprov i en EES-stat.

Vid utbyte eller ersättning enligt första stycket 3 ska det svenska körkort som utfärdas avse sådan behörighet som det finns ett godkänt förarprov i en EES-stat för. Det svenska körkortet ska då utfärdas med de beteckningar som behörigheten medför enligt 2 kap. 5 §, och omfatta de tillkommande behörigheter som följer av 2 kap. 7 a–9 §§

och de underliggande behörigheter som enligt 3 kap. 6 och 7 §§ krävs för den aktuella behörigheten.

7 c §

Ett utbyte enligt 7 § av ett tredjelandskörkort eller av ett utländskt EES-körkort som är utfärdat efter utbyte i ett eller flera led av ett tredjelandskörkort får endast ske om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

Om ansökan avser att ett utländskt EES-körkort ska bytas ut vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet och körkortet omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får det svenska utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan visar att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

3 Ärendet och dess beredning

En framställan – Framställan om ändring i körkortslagen (1998:488) körkortsturism (TSG 2024-1928) – från Transportstyrelsen inkom till Regeringskansliet den 30 september 2024. En sammanfattning av framställan finns i *bilaga 1*. Framställans författningsförslag finns i *bilaga 2*.

Framställan har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga i Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2024/01816).

4 Regleringar på området

4.1 Ömsesidigt erkännande av körkort

Inom EU-rätten finns en princip om ömsesidigt erkännande av körkort som gäller i samtliga stater som är anslutna till EU och EES-staterna (nedan gemensamt hänvisade till som medlemsstaterna). Den kommer till uttryck i artikel 2 Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (körkortsdirektivet), även benämnt tredje körkortsdirektivet. Principen om ömsesidigt erkännande är implementerad i svensk rätt i 6 kap. 1 § körkortslagen. Detta innebär att ett körkort som är utfärdat i en medlemsstat är giltigt inom hela EES-området. Av artikel 3.1 i körkortsdirektivet framgår att alla medlemsstater ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfalskas. Detta ställer krav på medlemsstaterna vid bland annat utfärdande av körkort. Det är staten för bosättning, eller där personen har studerat i minst sex månader, som har behörighet att utfärda körkort enligt artikel 7.1 i körkortsdirektivet. Utbyte av körkort regleras i artikel 11 i körkortsdirektivet. En innehavare av ett giltigt EES-körkort som har förlagt sin permanenta bosättning till en annan medlemsstat får byta ut sitt körkort mot ett likvärdigt i bosättningsstaten.

Alla medlemsstater har dessutom möjlighet att ha nationella regler för att byta ut körkort från stater utanför EES. De tredjeländer som Sverige accepterar utbyten ifrån är Färöarna, Förenade kungariket, Japan och Schweiz. Den som har ett körkort utfärdat i något av dessa länder kan därför ansöka om utbyte till ett svenskt körkort och få det beviljat under förutsättning att körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som gäller i Sverige. Samtidigt som Sverige accepterar utbyten från ett begränsat antal tredjeländer finns det andra medlemsländer som accepterar utbyten från betydligt fler sådana länder. Vilka tredjeländer som respektive land accepterar utbyte från följer ofta av bilaterala avtal.

I svensk lagstiftning regleras hantering av utländska körkort huvudsakligen i 6 kap. körkortslagen och 6 kap. körkortsförordningen (1998:980). Gällande utbyte av EES-körkort framgår i 6 kap. 7 § första stycket körkortslagen att ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som gäller i Sverige efter ansökan ska bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige. Det

finns även en specialbestämmelse i andra stycket som anger att utbyte får ske av EES-körkort vid utgången av dess giltighetstid om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar i Sverige. Någon åtskillnad mellan körkort som först är utfärdade inom EES och utländska EES-körkort med ursprung från tredjeländer görs i dag inte.

4.2 Möjligheter till begränsning

Enligt artikel 11 i körkortsdirektivet ska en medlemsstat som byter ut eller ersätter ett körkort som har utfärdats av ett tredjeland mot ett körkort enligt gemenskapsmodellen, det vill säga EES-körkort, registrera utbytet samt förnyelser eller utbyten som sker senare. Ett EES-körkort som utfärdats efter utbyte eller ersättande av ett tredjelandskörkort markeras alltid genom att villkorskoderna 70 eller 71 står på körkortet. Villkorskod 70 anger utbyte från tredjeland medan villkorskod 71 anger duplikat. Detta innebär att det alltid ska vara spårbart om behörigheter i ett EES-körkort helt eller delvis har ursprung i ett körkort utfärdat utanför EES.

Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt flyttar sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat behöver inte principen om ömsesidigt erkännande tillämpas. Detta innebär att det finns en möjlighet till begränsning av giltigheten av EES-körkort med ursprung i tredjeland och följaktligen en möjlighet att begränsa möjligheten att byta ut sådana körkort mot svenska körkort. Sverige har dock avstått från att införa denna möjlighet till undantag.

4.3 Kommande körkortsdirektiv

Sedan flera år tillbaka har ett arbete med en revidering av körkortsdirektivet pågått. I Sverige kallas revideringen även ”det fjärde körkortsdirektivet”. Arbetet har bland annat skett i syfte att förbättra den fria rörligheten, göra anpassningar till ny teknik och nya rön samt, inte minst, för att öka trafiksäkerheten inom EU. Det fjärde körkortsdirektivet förväntas antas och träda i kraft under 2025. När det väl har antagits kommer det att krävas ett omfattande arbete för att införliva det i svensk lagstiftning.

Ett av förslagen är att EU-kommissionen ges rätt att besluta om att vissa tredjeländer ska anses ha en trafiksäkerhetsnivå som är jämförbar med unionens. Körkort med sådant ursprung kommer sannolikt inte att kunna undantas från principen om ömsesidigt erkännande vid ansökningar om utbyte. Den svenska körkortslagstiftningen kommer att behöva anpassas i samband med genomförandet av det nya direktivet. En sådan justering bedöms vara förenlig med regeringens förslag eftersom det inte kan förväntas ha någon inverkan på frågan om körkortsturism. Mot bakgrund av att det är angeläget från trafiksäkerhetssynpunkt att förslaget införs nu och att syftet bedöms vara förenligt med kommande direktiv, bör de föreslagna ändringarna inte anstå till genomförandet av det direktivet.

5 Körkortsturism

Det har under en längre tid observerats att personer som är permanent bosatta i Sverige väljer att åka till en annan EES-stat för att få ett tredjelandskörkort utbytt till ett utländskt EES-körkort där. Därefter reser personerna tillbaka till Sverige och ansöker om utbyte av detta utländska EES-körkort till ett svenskt körkort. Det sker i syfte att kringgå de svenska reglerna vid utfärdande av körkort efter förarprov eller utbyte av körkort från tredjeland. Detta är vad som i det följande avses med körkortsturism. Den främsta orsaken till körkortsturism är att vissa andra länder inom EES accepterar utbyte av körkort från fler tredjeländer än vad Sverige gör. Genom ett utbyte via dessa EES-stater kan personer med körkort utfärdade i tredjeländer, som Sverige inte accepterar utbyten från, få tillgång till ett utländskt EES-körkort. Dessa personer kan sedan ansöka om och beviljas utbyte av det utländska EES-körkortet mot ett svenskt körkort.

Misstänkt körkortsturism har ökat i omfattning på senare år. Det förekommer numera även webbplatser som uppger sig sälja giltiga körkort. Under senare år har även indikationer inkommit på att det till och med sker organiserade resor till andra EES-länder i syfte att byta ut tredjelandskörkort till ett EES-körkort och vissa fall även hantering av förfalskade tredjelandskörkort. Transportstyrelsen har i dag inga möjligheter att neka utbyte av utländska EES-körkort med ursprung i tredjeland även om det finns indikationer på körkortsturism.

5.1 Varför körkortsturism är ett problem vid utbyten av tredjelandskörkort

Ett körkort kan ses som ett slags kompetensbevis. Det behövs därför vid utfärdandet kunna säkerställas och verifieras att den som får körkortet har färdigheter och kunskaper som är tillräckliga för att köra sådana fordon som körkortet ska gälla för. Normalt görs detta genom förarutbildning, teoretiska kunskapsprov och praktiska körprov i det landet för bosättningen. Enligt körkortsdirektivet får endast staten för permanent bosättning utfärda körkort. Körkortsturismen innebär dock att principen om att ett körkort ska utfärdas i det land man bor i ifrågasätts, i de fall en person bosatt i Sverige får ett körkort utfärdat i en annan EES-stat.

Krav och förutsättningar för att få ett körkort utfärdat varierar i viss mån mellan olika medlemsländer, men samtliga måste uppfylla körkortsdirektivets minimikrav vid utfärdande av körkort efter förarprov. Körkortsdirektivets bilaga II innehåller dessa minimikrav för förarprov, vilket bland annat inkluderar bestämmelser om provens utformning, dess längd samt vilka färdigheter och beteenden som krävs för att framföra motordrivna fordon. Bilaga III innehåller minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet. Medlemsstaterna inom EU är därför skyldiga att ha nationella bestämmelser som uppfyller dessa minimikrav. Medlemsstaterna kan dock välja att införa strängare krav. Syftet med gemensamma regler är bland annat att säkerställa en god kvalitet på de förare som får

körkort, vilket i förlängningen bidrar till att upprätthålla en god trafik-säkerhet.

Problem som kan uppstå när medlemsstaterna byter ut tredjelandskörkort mot EES-körkort är att det inte alltid går att säkerställa att förarna uppfyller de minimikrav som ställs i direktivet. Det finns också indikationer på brister i kontrollen om tredjelandskörkortet som byts in är giltigt i det tredjeland som det påstås vara utfärdat i. I några fall har det förekommit förfalskade tredjelandskörkort. Ett i grunden falskt tredjelandskörkort kan på så sätt bytas in mot ett äkta EES-körkort som Transportstyrelsen saknar möjligheter att upptäcka och neka utbyte av.

Detta utgör ett trafiksäkerhetsproblem som berör hela samhället och alla som vistas i trafiken. Detta inte minst då det möjliggör för personer som varken genomgått förarutbildning eller gjort förarprov att få körkort och rätt att köra fordon i Sverige och övriga EU. Det finns också en risk att dessa förare inte har tillräckliga kunskaper och inte uppfyller de svenska eller europeiska kraven för förare. Det kan innebära problem för t.ex. arbetsgivare som förlitar sig på att ett svenskt körkort är en kvalitetssäkring för att förare uppfyller en viss kunskapsmässig och praktisk lägsta nivå för körningar i arbetet. På samma sätt kan körkortsturismen påverka den sunda konkurrensen och försvåra för den brottsförebyggande verksamheten i Sverige.

5.2 Omfattningen av problemet

Transportstyrelsen fattar varje år beslut i 14 000–15 000 ärenden om utbyte av utländskt körkort mot svenskt körkort. Nio av tio sådana ärenden uppskattas av Transportstyrelsen avse ansökningar om utbyte av ett EES-körkort.

Enligt en genomförd granskning i rapporten Granskning av utbyten utländska körkort – Körkortsturism, TSG 2024–2861, är körkort utfärdade i Rumänien, Polen och Tyskland vanligast förekommande i ärenden om utbyte av utländskt körkort. Antalet ärenden om utbyte av körkort har haft en stabil utveckling under de senaste fem åren, med undantag för körkort utfärdade i Rumänien som ökat avsevärt de senaste åren.

En fördjupad granskning visar att 24 procent av alla utländska EES-körkort hade sitt ursprung i ett tredjeland, varav hela 7,7 procent var utfärdade i Rumänien. Granskningen visar att rumänska körkort med ursprung i tredjeländer är mer än tre gånger så vanliga än körkort från andra EES-länder och att antalet rumänska körkort med ursprung i tredjeländer ökat kraftigt de senaste fem åren. Körkort från andra länder har inte haft samma utveckling. Av de EES-körkort som hade ursprung i tredjeland hade nästan en fjärdedel sitt ursprung i Syrien. Inget annat tredjeland förekommer i den omfattningen och nästan samtliga granskade EES-körkort med ursprung i Syrien hade utfärdats i Rumänien.

I en fjärdedel av alla granskade ärenden utfärdades ett körkort i ett annat EES-land under tiden körkortshavaren var folkbokförd i Sverige. Denna omständighet indikerar att det kan röra sig om körkortsturism. Av dessa var mer än en tredjedel utfärdade i Rumänien och en femtedel i Polen. Dessutom var det betydligt vanligare att personer som ansökt om utbyte

av ett rumänskt körkort med ursprung i tredjeland till ett svenskt körkort, gjorde det inom ett halvår från det att det rumänska körkortet utfärdats. Även polska körkort förekommer i större omfattning än körkort från andra EES-länder, men i betydligt mindre omfattning än rumänska körkort.

Det finns i dagsläget inget som tyder på att problemet kommer minska eller försvinna om ingenting görs. Trots problemen med körkortsturism behöver Transportstyrelsen enligt nuvarande lagstiftning utfärda svenska körkort i dessa situationer.

5.3 Problem vid tillämpning av kravet på permanent bosättning

Ett krav för utbyten av utländska körkort är att körkortshavaren är permanent bosatt i landet där utbytet görs. Det är inte uteslutet att det förekommer att tredjelandskörkort byts ut i andra medlemsstater trots att kravet på permanent bosättning där inte är uppfyllt. Transportstyrelsen har funnit att personer fått körkort utbyta i andra medlemsstater samtidigt som de varit permanent bosatta i Sverige vilket inte ska vara möjligt.

Transportstyrelsen kunde i sin granskning konstatera att det i cirka 15 procent av alla granskade ärenden förekom att personer som varit bosatta i Sverige och som haft körkortstillstånd, men inte lyckats ta svenskt körkort, vid ett senare tillfälle ansöker om utbyte av ett EES-körkort. Detta innebär att utländska körkort utfärdats trots indikationer som tyder på att personerna varit bosatta i Sverige och försökt ta svenska körkort.

Eftersom det är utfärdandelandet som gör prövningen om kravet på permanent bosättning i landet är uppfyllt innan ett körkort utfärdas har Sverige ytterst små möjligheter att ifrågasätta andra länders beslut om att utfärda körkort och kan inte kräva att andra länder ska ändra sina beslut.

6 Åtgärder för att motverka körkortsturism

6.1 Krav ställs på förarprov eller tidigare körkortsinnehav i EES

Regeringens förslag

Huvudregeln ska vara att EES-körkort med ursprung i ett tredjeland inte får bytas ut till eller ersättas med ett svenskt körkort. Genom undantag ska utbyte endast kunna ske

- när körkortshavaren har haft körkort med motsvarande körkortsbehörighet inom EES i minst fem år innan den permanenta bosättningen i Sverige,
- när det utländska EES-körkortet är utbytt från ett körkort som var utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller

- för behörigheter på körkortet för vilka det finns ett godkänt förarprov i en EES-stat, samt underliggande behörigheter enligt körkortslagen.

Framställans förslag

Förslag nummer två motsvarar huvudsakligen regeringens. Framställan innehåller två lösningsalternativ och ett kompletterande alternativ tre. Regeringen har valt att inte lägga fram ett förslag avseende det kompletterande tredje alternativet.

Remissinstanserna

Remissinstanserna är övervägande positiva till förslaget. *Transportföretagen* framför att det bör övervägas om förarprov endast ska avse körprov och att kravet på behörighet i minst fem år är för långt då det skulle påverka tillgången på yrkesföra negativt. *Sveriges trafikutbildares riksförbund* tillstyrker förslaget och anser att det vore rimligt, att som ett komplement till de föreslagna åtgärderna, införa en obligatorisk kunskapsprövning och gärna även praktiskt prov.

Skälen för regeringens förslag

Huvudregeln i förslaget är att ett utländskt EES-körkort med ursprung i tredjeland inte kommer att bytas ut om det inte omfattas av ett av undantagen som anges i bestämmelsen.

Om innehavaren av ett körkort som utfärdats av en EES-stat efter utbyte från ett tredje land flyttar sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat behöver den senare enligt körkortsdirektivet inte tillämpa principen om ömsesidigt erkännande. Därigenom ges det en möjlighet att i nationell lagstiftning begränsa möjligheterna att byta ut utländska EES-körkort med ursprung i tredje land. Vid införlivandet av tredje körkortsdirektivet användes inte möjligheten eftersom det bedömdes mest rationellt, då det kräver minst administration och inte bedömdes leda till någon försämrad trafiksäkerhet (prop. 2011/12:25 s. 118).

Nu görs en annan bedömning mot bakgrund av den trafiksäkerhetsrisk och det åsidosättande av den svenska förarutbildningsprocessen som körkortsturismen innebär. Som ovan nämnts finns det även i körkortsdirektivet ett krav på medlemsstaterna att vidta alla åtgärder som är möjliga för att förhindra att körkort förfalskas. Förslaget bedöms även kunna ha en effekt att begränsa utbyte av körkort i de fallen då ursprungskörkortet från tredjeland är förfalskade. Det finns därför skäl att begränsa utbytena av utländska EES-körkort med ursprung i tredjeland med undantag för de fall där det kan visas att körkortshavaren har kunskap och körförmåga för att köra på ett trafiksäkert sätt.

Innehav av ett EES-körkort med motsvarande behörighet i minst fem år innan permanent bosättning i Sverige

Undantag bör gälla i de fall där körkortshavaren har haft giltigt körkort med motsvarande körkortsbehörighet i en eller flera EES-stater i minst fem år efter utbytet men innan den permanenta bosättningen i Sverige.

Körkortshavaren har då under en längre period haft möjlighet att köra på sin behörighet och har uppvisat sådan körförmåga genom erfarenhet som rimligen kan krävas. Att perioden avser tiden *innan* permanent bosättning i Sverige hindrar att rundande av bosättningskravet i annat EES-land sker, genom så kallade körkortsresor. Detta förhindras eftersom det inte är möjligt att byta ut sitt tredjelandskörkort i ett annat EES-land och sedan direkt åka tillbaka till Sverige för att byta ut det EES-körkortet mot ett svenskt körkort med motsvarande behörighet. I Norge är motsvarande tidsgräns tio år, vilket bedöms som för högt.

Förslaget innebär inte krav på innehav av giltigt EES-körkort under en *sammanhängande* period. I stället innebär det att innehavet ska ha varit under en period om minst fem år före permanent bosättning i Sverige. Att förslaget inte innehåller krav på sammanhängande tid kan motiveras dels utifrån att det skulle bli mycket svårt att kontrollera att innehavet varit just sammanhängande på grund av de olika reglerna för körkortsingripande i EU, dels utifrån att det skulle innebära en stor arbetsinsats i förhållande till syftet med regeln. Tiden bör inte vara kortare än fem år då ett innehav inte nödvändigtvis innebär att körkortshavaren *de facto* har kört under de sammanhängande fem åren före den permanenta bosättningen i Sverige. Tidsgränsen tar även höjd för att körkortet under perioder kan ha varit återkallat i det andra EES-landet.

Transportföretagens synpunkt om att fem års innehav är ett för högt ställt krav eftersom det påverkar tillgången på yrkesförare har även tagits i beaktande och det är regeringens bedömning att en femårsperiod är lämpligt i en avvägning mellan en rimlig regelbörda och trafiksäkerhet. Sverige har även andra femårskrav som syftar till att säkerställa tillräcklig körvana så som kravet för att få bli handledare. Det är lätt att kontrollera om innehavaren haft ett EES-körkort i fem år och utfärdandedatumet för körkortet.

Körkort med ursprung i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz

Undantag bör gälla för utbyte av utländska EES-körkort med ursprung i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz där utbyten av körkort direkt från dessa tredjeländer till svenska körkort i dag är möjliga. Det är konsekvent att utländska EES-körkort med ursprung i dessa länder kan bytas ut mot ett svenskt körkort för att dessa personer inte ska hamna i en sämre situation än om körkortet byts ut direkt mot ett svenskt. Det bedöms kunna ske utan negativa konsekvenser för trafiksäkerheten.

Godkänt förarprov inom EES

Begränsningen mot att byta ut körkort bör inte gälla körkort som har utfärdats i en annan EES-stat efter ett godkänt förarprov i den staten. Det bör åligga körkortshavaren att styrka att ett godkänt förarprov har genomförts via den behöriga myndigheten i en annan EES-stat. Transportstyrelsen kan även skicka en förfrågan till utfärdandelandet via nätverket RESPER för att få uppgift om utförda prov. Transportstyrelsen bör kunna avslå en ansökan om utbyte om den sökande inte visar att godkänt förarprov har genomförts via den behöriga myndigheten i EES-landet. I de flesta fall där ett körkort utfärdas efter ett fullständigt förarprov

i en annan EES-stat bör det nya körkortet kunna utfärdas som ett nytt körkort från den EES-staten. I dessa fall bör inte körkortet behandlas som ett tredjelandskörkort utan kunna bytas ut eller ersättas med stöd av 6 kap. 7 § körkortslagen. Det förekommer dock att vissa EES-länder använder villkorskoder för samtliga körkort som har annat ursprungsland än det egna. Det kan därför förekomma att dessa koder även finns på körkort med ursprung inom EES efter utbyte i ett annat EES-land. Även dessa körkort bör kunna bytas ut mot ett svenskt körkort.

Den som har ett EES-körkort med ursprung i ett tredjeland men inom EES genomför prov för en högre behörighet bör få denna behörighet och underliggande behörigheter erkända. Samtliga dessa behörigheter bör därmed kunna omfattas av utbyte eller ersättning. Eftersom personen får sin förmåga prövad bedöms det inte finnas trafiksäkerhetsskäl som talar mot ett sådant förfarande. Ett förfarande där underliggande behörigheter inte godtas vid utbyte eller ersättande av körkort skulle dessutom skapa praktiska problem då det inte är möjligt att utfärda ett körkort endast för högre behörigheter. Detta eftersom exempelvis behörighet B är en förutsättning för att kunna beviljas högre behörigheter.

Detta medför att sådana behörigheter som täcks av ett förarprov inom EES eller är en underliggande behörighet bör bytas ut eller ersättas med ett svenskt körkort. Vilka underliggande behörigheter på körkortet som även ska kunna erkännas när ett körkort byts ut eller ersätts följer av 2 kap. 5, 7 a–9 §§ körkortslagen. I 3 kap. 6 och 7 §§ körkortslagen finns även regleringar om vilka underliggande behörigheter som krävs för att utfärda ett körkort med en högre behörighet. Det följer att samtliga dessa behörigheter bör tillföras körkortet för att utbyte av körkortet ska kunna ske.

Den som har utökad behörighet för lastbil inom EES bör exempelvis kunna få de behörigheter för personbil och lastbil som den nya behörigheten omfattar utbytta. Dock bör utbyte inte medges för att framföra sådana fordon som inte är underliggande behörigheter till den behörighet som förarprovet i EES avser. Exempelvis bör utbyte av körkort med ursprung i tredjeland med behörighet för tung lastbil inte medges om personen endast har genomfört ett godkänt förarprov inom EES för tung buss eftersom framförande av tung buss inte medför behörighet att framföra tung lastbil och behörighet för tung lastbil inte är en förutsättning för att få behörighet att framföra tung buss.

Transportföretagen anser att det bör övervägas om krav endast ska omfatta körprov, vilket skulle motsvara alternativ ett i Transportstyrelsens framställan. Regeringen delar Transportstyrelsens syn på att det ur trafiksäkerhetsperspektiv är motiverat att det även finns krav på teoretiska kunskaper. Det bedöms dock inte som ändamålsenligt eller proportionerligt att, såsom *Sveriges trafikutbildares riksförbund* föreslår, alltid uppställa krav på kunskapsprövning och praktiska prov.

6.2 Krav på att sökanden uppfyller medicinska krav

Regeringens förslag

Ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES efter utbyte av ett körkort från ett land utanför EES ska få bytas ut eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som ställs vid utbyte av körkort utfärdat i ett tredjeland.

Framställans förslag

Förslaget överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna är positiva till förslaget eller har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

I dag görs ingen skillnad mellan ett körkort som är utfärdat i en EES-stat efter prov där och sådana som har ursprung i tredjeland och inga medicinska krav ställs vid utbyte. Enligt förslaget ska samma personliga och trafikmedicinska krav gälla vid utbyte av EES-körkort med ursprung i tredjeland som Sverige ställer vid utbyte av körkort med ursprung i Japan, Schweiz, Förenade kungariket eller Färöarna. Utan sådana krav finns det enligt Transportstyrelsens framställan en risk för att en ny typ av medicinskt eller personligt påkallad körkortsturism kommer att uppstå.

Ur trafiksäkerhetsperspektiv är det viktigt att kunna kontrollera att de som får ett svenskt körkort uppfyller de personliga och medicinska kraven. Regeringen bedömer att det är befogat att likställa EES-körkort med ursprung i tredjeland med körkort från Färöarna, Förenade kungariket, Japan och Schweiz som får bytas ut direkt mot ett svenskt körkort. I de fall där en person som bytt ut ett körkort från ett tredjeland tar körkort med högre behörighet i en EES-stat sker regelmässigt en bedömning av de personliga och medicinska kraven. Det bör i dessa fall kunna konstateras att körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska kraven vid utbytet av EES-körkortet med ursprung i ett tredjeland.

6.3 Ordförklaringar

Regeringens förslag

Definitioner ska införas för vad som i körkortslagen menas med uttrycken EES, utländskt EES-körkort och tredjelandskörkort.

Framställan

Inget förslag finns i denna del.

Remissinstanserna

Inget anförs i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Användningen av uttrycken EES, utländskt EES-körkort och tredjelandskörkort är centrala för de ändringar i körkortslagen som föreslås av regeringen. Även i flera andra delar av lagen berörs hur körkort med ursprung i EES och övriga världen ska hanteras. De skrivningar som i dag används tynger lagtexten och kräver i vissa fall vidare utveckling för att inte medföra dubbeltydighet. Definitionerna införs för att åstadkomma ett tydligare språkbruk lagen. Någon ändring i sak avses inte med införandet av definitionerna.

6.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag

De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 maj 2026.

Framställans förslag

Förslaget avviker från regeringens. Framställan föreslog ett ikraftträdande den 1 juli 2025.

Remissinstanserna

Inget anförs i denna del.

Skälen för regeringens förslag

Givet omfattningen av problemet med körkortsturism och de risker det medför ur trafiksäkerhetssynpunkt är det angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt då de begränsar möjligheterna till körkortsturism. Ikraftträdandet föreslås därför till 1 maj 2026.

7 Konsekvensanalys

Konsekvensanalysen bygger på Transportstyrelsens framställan.

7.1 Konsekvenser för staten, kommuner och regioner

Regelförslaget kommer innebära att Transportstyrelsens handläggning av ansökningar om utbyten i vissa fall blir mer omfattande och därmed mer resurskrävande. Detta kan komma att innebära längre handläggningstider för ärenden om utbyte av EES-körkort med ursprung i tredje land, vilket kan skapa undanträngningseffekter på andra typer av ärenden och ökat antal ärenden under handläggning. Samtidigt bör förslaget innebära att antalet ansökningsärenden om utbyte av utländska körkort minskar betydligt med anledning av att EES-körkort med ursprung i tredjeland sällan kommer gå att byta ut mot ett motsvarande svenskt körkort.

En sammantagen bedömning är att förslaget initialt innebär en ökad kostnad motsvarande en handläggare om ca 600 000 kronor per år. Det innebär dock inte en ökad kostnad för myndigheten eftersom det bedöms kunna hanteras inom myndighetens befintliga anslag genom undanträngning och prioritering.

Vidare kan det tillkomma en viss ökad belastning på regionerna och sjukvården vid utfärdande av läkarintyg för personer som uppfyller förutsättningarna för att byta EES-körkort med ursprung i ett tredjeland. Med hänsyn till att de flesta utbytena rör behörighet B där det som huvudregel endast krävs hälsodeklaration och att effekten bedöms bli ett lägre antal ansökningar om utbyten bedöms den ökade belastningen som mycket begränsad.

I övrigt bedöms inte förslaget få någon nämnvärd påverkan på andra myndigheter, kommuner eller regioner.

7.2 Konsekvenser för företag

Uppgift om hur många företag som antas komma att beröras av förslaget kan inte redovisas. Det skulle, till viss del, kunna påverka till exempel taxibranschen och andra transportföretag genom att tillgången på yrkesförare minskar utifrån begränsade möjligheter till utbyte i samband med att giltighetstiden för deras EES-körkort går ut.

Bedömningen görs att det endast handlar om ett mindre antal företag som berörs och att förslaget inte kommer påverka tillgången till yrkesförare mer än marginellt. Bedömningen görs även att de eventuella negativa konsekvenser regelförslaget kan föra med sig utifrån aspekten "möjligen minskad tillgång på yrkesförare" vägs upp av syftet med reglerna och att de bidrar till en sundare konkurrens. Utifrån att denna bedömning görs bör inte heller konkurrensen påverkas mellan svenska företag, t.ex. mellan stora och små, och inte heller konkurrensen mellan svenska och utländska företag då utbudet av tillgängliga förare inte bör ändras i nämnvärd utsträckning.

Regelförslaget kan komma att påverka privata aktörer inom sjukvården som utfärdar de läkarintyg som krävs in till grund för medicinska bedömningar. Omfattningen av behov av intyg bedöms dock som mycket begränsad. I övrigt har inte några effekter av betydelse för företagen identifierats.

7.3 Konsekvenser för enskilda

Möjligheten till att byta ut EES-körkort med ursprung i tredjeländer kommer att begränsas. Uppskattningsvis uppgår andelen EES-körkort med ursprung i tredjeländer till uppemot 24 procent av alla ansökningar om utbyte av utländskt körkort som Transportstyrelsen handlägger under ett år. Det motsvarar drygt 3 500 ärenden under ett år.

Bedömningen är att körkortshavare som har utländska EES-körkort med ursprung i ett tredjeland i relativt få ärenden kommer få sin ansökan om utbyte mot ett svenskt körkort beviljad. I de fall körkortshavarna trots allt uppfyller de nya förutsättningarna kommer handläggningstiden sannolikt att behöva bli något längre jämfört med i dag. Detta med anledning av de nya kraven på personlig och medicinsk lämplighet samt intyg om godkänt förarprov som i vissa fall kommer att behöva inhämtas i samband med ansökan. När det gäller de medicinska kraven är det olika typer av intyg som kommer att krävas.

Om det grundläggande synintyget ger upphov till misstanke om att synkraven inte uppfylls kan det krävas ett utökad synintyg utfärdat av ögonläkare. Kostnaden för undersökning och läkarintyg kan skilja sig mellan olika vårdgivare, men en grov uppskattning är en kostnad på 500–1 000 kronor för ett intyg utfärdat av ögonläkare.

Om hälsodeklarationen ger upphov till misstanke om att övriga medicinska krav inte uppfylls krävs kompletterande läkarintyg. När det gäller sådana fördjupade medicinska intyg skiljer kostnaderna sig åt mycket mellan regionerna och beroende på vilket medicinskt tillstånd som det handlar om.

Vid ansökan om utbyte vid högre behörigheter för de som har fyllt 45 år gäller att ett basläkarintyg ska lämnas in. Kostnaden för ett sådant varierar mellan olika vårdgivare. Om basläkarintyget ger upphov till misstanke om att övriga medicinska krav inte uppfylls krävs kompletterande läkarintyg där kostnaderna skiljer sig åt mellan regionerna och beroende på vilket medicinskt tillstånd som det handlar om.

För de förare som har ett EES-körkort med ursprung i ett tredjeland men som inte innehaft det i minst fem år innan sin senaste bosättning i Sverige innebär förslaget att de inte kan byta in sitt utländska körkort till ett motsvarande svenskt körkort om inte något av de andra specifika förutsättningarna är uppfyllda. Detta kommer att gälla oberoende av hur länge föraren kört på sitt utländska körkort i Sverige. Dessa förare kommer i stället att behöva ta ett nytt svenskt körkort, vilket är förenat med kostnader som i allmänhet uppgår till 15 000–20 000 kronor. Det blir alltså likadant som för den som idag har ett tredjelandskörkort och vill byta in det i Sverige.

Två tredjedelar av de som ansöker om utbyten av utländska körkort är män. Detta innebär att regeländringen i viss utsträckning kommer att påverka män i större omfattning än kvinnor. Detta får dock ses som befogat ur trafiksäkerhetskänseende då målet är att förhindra körkortsturism. I övrigt bedöms att förslaget inte kommer innebära några konsekvenser av betydelse för den enskilde.

7.4 Personuppgiftsbehandling

De föreslagna ändringarna kan komma att innebära en viss utökad insamling av personuppgifter hos Transportstyrelsen. Uppgifterna omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan EU:s dataskydds-förordning), men är motsvarande uppgifter som redan i dag samlas in i samband med hanteringen av körkortsärenden. De personuppgifter som i dag samlas in är bland annat uppgifter om hälsa, brottsmisstankar och lagöverträdelse. Detta bedöms utgöra känsliga personuppgifter.

De föreslagna ändringarna kan även komma att innebära inhämtande av en ny slags personuppgifter i form av genomförda förarprov i en annan EES-stat. Detta bedöms inte utgöra känsliga personuppgifter och insamlingen utgör ett led i Transportstyrelsens myndighetsutövning. Rättslig grund för behandlingen finns i artiklarna 6.1 e och 9.2 g i EU:s dataskydds-förordning och 2 kap. 2 § 2 och 3 kap. 3 § första stycket 2 lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskydds-förordning.

Samtliga personuppgifter kommer endast att behandlas inom ramen för ärendehandläggningen i utbytesärenden och kommer inte att föras in i vägtrafikregistret. Ändamålet med behandlingen är därför att kunna fatta beslut i körkortsärendena.

Kravet på proportionalitet ska anses uppfyllt och integritetsintrånget blir inte större än nödvändigt utifrån vad som avses att uppnås med förslaget. Behandlingen kommer i huvudsak att röra motsvarande uppgifter som redan idag samlas in i samband med hanteringen av körkortsärenden och kommer därför inte medföra något ytterligare integritetsintrång av betydelse. I förekommande fall kommer behandlingen inte sträcka sig längre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med förslaget. Den personuppgiftsbehandling som kommer att ske vid handläggning av ärendetypen är förenlig med dataskyddsregleringen. EU:s dataskydds-förordning och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskydds-förordning utgör tillräcklig reglering för den personuppgifts-behandling som förslagen ger upphov till. Någon ytterligare reglering behöver därför inte införas.

7.5 Förslagets proportionalitet

Förslaget bedöms inte medföra mer långtgående kostnader och begränsningar för dem som berörs än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med reglerna, dvs. en ökad trafiksäkerhet.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

1 kap. Lagens innehåll och definitioner

3 § Med permanent bosättning avses i denna lag bosättning under minst 185 dagar varje kalenderår

1. till följd av personlig och yrkesmässig anknytning, eller
2. om yrkesmässig anknytning saknas, till följd av personlig anknytning som präglas av nära band mellan en person och den plats där *personen* bor.

En person som har yrkesmässig anknytning till en annan plats än den *som det finns en* personlig anknytning *till* och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera stater *ska* dock anses vara permanent bosatt i den stat *som det finns en* personlig anknytning *till* under förutsättning att *personen* regelbundet återvänder dit. Detta villkor behöver dock inte uppfyllas om personen bor i en stat för att genomföra en tidsbegränsad uppgift.

Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt medför inte att den permanenta bosättningen ändras.

Paragrafen moderniseras språkligt utan någon ändring i sak.

4 § I denna lag avses med

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
utländskt EES-körkort: ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, och
tredjelandskörkort: ett körkort som är utfärdat i en stat utanför EES.

Paragrafen är ny och innehåller definitioner för tillämpning av lagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Förslaget avser inte någon ändring i sak avseende begreppen utan införs för att förenkla och förtydliga språket.

3 kap.

1 § Körkort får utfärdas för den som

1. har körkortstillstånd,
2. är permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studerar här,
3. har fyllt
 - a) 15 år för behörigheten AM,
 - b) 16 år för behörigheten A1,
 - c) 18 år för behörigheterna A2, B, BE, C1 och C1E,
 - d) 20 år och har haft körkort med behörigheten A2 under minst två år, eller har fyllt 24 år, för behörigheten A,
 - e) 21 år för behörigheterna C, CE, D1 och D1E, och
 - f) 24 år för behörigheterna D och DE, och
4. har avlagt godkänt förarprov.

Körkort får inte utfärdas för den som har ett utländskt EES-körkort eller som har ett körkort som i en stat *inom EES* är föremål för en åtgärd som är att likställa med återkallelse eller omhändertagande enligt denna lag.

Om ett körkort *har* blivit ogiltigt av en anledning som avses i 12 § eller 13 § första stycket 1 eller 7 eller sista stycket, får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts, om den sökande efter det att körkortet blivit ogiltigt har medde-

lats körkortstillstånd för de behörigheter som upphört att gälla. För utfärdande av körkort efter återkallelse gäller bestämmelserna i 5 kap.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte.

13 § Ett körkort gäller inte om

1. det inte har förnyats efter föreläggande,
 2. det är återkallat eller omhändertaget enligt 5 kap.,
 3. det har ersatts med annat körkort,
 4. det har bytts ut mot ett utländskt körkort,
 5. *körkortshavaren* dessutom har ett eller flera andra giltiga *utländska EES-körkort* och inte efter uppmaning anger vilket av körkorterna som ska behållas eller anger att ett annat än det svenska körkortet ska behållas,
 6. körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut,
 7. det inte lämnats ut inom ett år från den dag då det utfärdats, *eller*
 8. *det på körkortshavarens begäran har förklarats ogiltigt.*
- En ogiltighet enligt första stycket 8 kan vara begränsad till att avse en viss behörighet.*

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte.

14 § Ett körkort ska förnyas

1. inom tio år efter det att det har utfärdats eller senast förnyats, om körkortet gäller behörigheten AM, A1, A2, A, B eller BE,
2. *varit femte år från det att det har utfärdats, om körkortet gäller behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, eller*
3. *om det har förstörts eller kommit bort eller om någon uppgift i det har ändrats.*

Paragrafen moderniseras språkligt utan någon ändring i sak.

14 b § *Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen eller 5 kap. 15 a §, ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av den giltighetstiden. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.*

Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

Paragrafen moderniseras språkligt utan någon ändring i sak. Vissa bestämmelser har lyfts över i de nya 14 c och 14 d §§.

14 c § *Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter villkor om alkohol har utfärdats enligt 5 kap. 15 b § ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det körkort som varit förenat med villkor om alkohol, om utfärdandet gjordes före utgången av den giltighetstiden. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.*

Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser som lyfts ur hittillsvarande 14 b §. Någon ändring i sak avses inte.

14 d § *Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett svenskt körkort eller ett utländskt EES-körkort ska trots 14 § 2 förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av den giltighetstiden. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.*
Vid förnyelse tillämpas 12 och 14 a §§.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser som lyfts ur hittillsvarande 14 b §. Någon ändring i sak avses inte.

5 kap.

16 § Bestämmelserna i 17–27 §§ och 7 kap. 8 a § är tillämpliga i fråga om den som är permanent bosatt i Sverige och har ett svenskt körkort eller ett utländskt EES-körkort som kan återkallas med stöd av 3 § 1 på grund av brott mot 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

Bestämmelserna tillämpas emellertid inte om prövotid enligt 3 kap. 18 § löpte vid tidpunkten för brottet och körkortet ska återkallas även på annan grund än som anges i första stycket.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte.

21 § Om ett innehav av körkort ska förenas med villkor om alkoholås, ska körkortet förnyas enligt 3 kap. 14 §. I fall som avses i 24 § ska ett nytt körkort utfärdas.

Om körkortet är ett utländskt EES-körkort, ska det i stället bytas ut enligt 6 kap. 6 §.

När innehavet av ett körkort förenas med villkor om alkoholås ska det i körkortet finnas uppgift om detta.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna. Någon ändring i sak avses inte.

6 kap.

1 § *Ett utländskt EES-körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige, gäller även 3 kap. 10 §. Ett sådant körkort jämställs med svenskt körkort vid tillämpningen av 4 kap. 4 eller 6–8 §§.*

Även andra utländska körkort gäller i Sverige enligt sitt innehåll. Om körkortet inte är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 respektive i Wien den 8 november 1968, och inte heller är utfärdat på engelska, tyska eller franska, gäller dock körkortet endast tillsammans med

1. en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska, eller

2. ett internationellt körkort som är utformat i överensstämmelse med någon av förebilderna i ovan nämnda konventioner eller i den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

Ett körkort som inte är försett med ett fotografi av körkortshavaren gäller endast tillsammans med en identitetshandling med fotografi.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och har redaktionella ändringar. Någon ändring i sak avses inte.

- 2 §** Ett utländskt körkort gäller inte i Sverige, om
1. det är ogiltigt i den stat där det har utfärdats,
 2. det har bytts ut mot ett svenskt körkort,
 3. *körkortshavaren* också har ett svenskt körkort som är omhändertaget eller återkallat,
 4. körkortshavaren i fall som avses i 3 kap. 13 § första stycket 5 har förklarat sig vilja behålla det svenska körkortet, eller
 5. *det är ett tredjelandskörkort och körkortshavaren är folkbokförd i Sverige sedan mer än ett år.*
- Körkortet är inte ogiltigt enligt *första stycket 5* under den tid en ansökan om utbyte enligt 7 § provas.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte.

6 § Om körkortet är ett utländskt EES-körkort och körkortshavaren är permanent bosatt i Sverige, kan körkortet vid den prövning som avses i 5 § bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort. Körkortsingripandet eller begränsningen i körkortets giltighet ska därefter gälla det svenska körkortet.

Paragrafen anpassas till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte.

- 7 §** Ett utländskt körkort som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om körkortshavaren
1. är permanent bosatt i Sverige och *det utländska körkortet är ett EES-körkort eller är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller*
 2. *sedan minst sex månader studerar i Sverige, det utländska körkortet är ett EES-körkort och ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på EES-körkortet.*
- Om det utländska körkortet har förstörts eller kommit bort, ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Paragrafen motsvarar nuvarande 6 kap. 7 § första och andra styckena och har anpassats till de nya definitionerna och moderniseras språkligt. Någon ändring i sak avses inte. Bestämmelserna i hittillsvarande tredje och fjärde styckena har lyfts ut och lagts i nya paragrafer.

- 7 b §** Ett utländskt EES-körkort som är utfärdat efter utbyte i ett eller flera led av ett tredjelandskörkort, får bytas ut till eller ersättas med ett svenskt körkort enligt 7 § endast om
1. körkortshavaren har haft ett körkort med motsvarande körkortsbehörighet i en eller flera stater inom EES i minst fem år innan den permanenta bosättningen i Sverige,
 2. tredjelandskörkortet var utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller
 3. det utländska EES-körkortet är utfärdat efter ett godkänt förarprov i en EES-stat.
- Vid utbyte eller ersättning enligt första stycket 3 ska det svenska körkortet som utfärdas avse sådan behörighet som det finns ett godkänt förarprov i en EES-stat för. Det svenska körkortet ska då utfärdas med de beteckningar som behörigheten medför enligt 2 kap. 5 §, och omfatta de tillkommande behörigheter som följer av 2 kap. 7 a–9 §§ och de underliggande behörigheter som enligt 3 kap. 6 och 7 §§ krävs för den aktuella behörigheten.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om krav för utbyte av EES-körkort till svenskt körkort och kompletterar befintliga regler. Att ett EES-körkort har ursprung i tredjeland framgår av en villkorskod som finns angiven på körkortet. I de tre punkterna anges en uttömmande lista på när utbyte av sådana körkort får ske. Huvudregeln blir således att utbyte inte ska ske av sådana körkort men att undantag kan göras i de angivna fallen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Den *första punkten* tar sikte på situationen då körkortsinnehavaren haft ett giltigt EES-körkort efter utbyte i ett annat EES-land. Kravet på innehav i fem år måste vara uppfyllt innan körkortsinnehavaren anses ha flyttat sin permanenta bosättning till Sverige i körkortslagens mening.

Den *andra punkten* fastställer att EES-körkort med ursprung i de tredjeländer från vilka Sverige godkänner utbyte direkt får bytas ut. En person som bytt ut ett körkort från något av dessa länder till ett EES-körkort ska inte hamna i en sämre situation än om den ansökt om att byta ut tredjelandskörkortet direkt i Sverige enligt reglerna i 6 kap. 7 §.

Den *tredje punkten* innebär att utbyte får ske om körkortet har en eller flera behörigheter för vilka det finns ett förarprov som godkänts av en behörig myndighet inom EES. Bestämmelsen aktualiseras främst i de fall då körkortsinnehavaren fått ett körkort från ett tredjeland utbytt mot ett utländskt EES körkort och inom EES avlagt förarprov för en eller flera ytterligare behörigheter. Detta innebär att EES-körkortet dels har en eller flera behörigheter som härrör från tredjelandskörkort, dels har en eller flera behörigheter som utfärdats inom EES efter ett godkänt förarprov. I dessa fall medges utbyte för de behörigheter som omfattas av förarprov inom EES.

Av *andra stycket* framgår att även underliggande behörigheter kommer finnas med på det svenska körkortet som utfärdas till följd av erkännandet av förarprovet inom EES. Vilka behörigheter som är underliggande och som krävs för att utfärda ett körkort med en högre behörighet framgår av 2 kap. 5, 7 a–9 §§ och i 3 kap. 6 och 7 §§ körkortslagen. Det följer att samtliga dessa behörigheter tillförs körkortet för att utbyte av körkortet avseende de behörigheter som följer av första stycket 3 ska kunna ske.

7 c § Ett utbyte enligt 7 § av ett tredjelandskörkort eller av ett utländskt EES-körkort som är utfärdat efter utbyte i ett eller flera led av ett tredjelandskörkort får endast ske om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

Om ansökan avser att ett utländskt EES-körkort ska bytas ut vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet och körkortet omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får det svenska utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan visar att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om personliga och medicinska krav vid utbyte av ett utländskt EES-körkort till svenskt. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Första stycket reglerar utbyte av tredjelandskörkort och sådana EES-körkort som har ursprung i tredjeland. Av 7 § framgår att direkt utbyte av tredjelandskörkort endast sker av körkort som är utfärdade i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz. För dessa avses ingen ändring

i sak jämfört med vad som gäller idag. Förändringen består i att de personliga och medicinska kraven i 3 kap. 2 § även ska gälla för EES-körkort med ursprung i tredjeland. Samma regler som gäller för utbyte av körkort från Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz ska även gälla för EES-körkort med ursprung i tredjeland.

Andra stycket reglerar uppfyllelse av de medicinska kraven vid utbyte av utländskt EES-körkort vid utgången av giltighetstiden om körkortet omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE. Bestämmelsen motsvarar nuvarande 7 § tredje stycket och ingen ändring i sak avses.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2026.

Ikraftträdandebestämmelsen innebär att lagen träder i kraft den 1 maj 2026. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Sammanfattning av framställan om ändring i körkortslagen (1998:488) – körkortsturism

Transportstyrelsen föreslår ändringar i körkortslagen (1998:488) som begränsar möjligheterna till utbyten och ersättning av EES-körkort med ursprung i ett land utanför EES. Förslaget lämnas utifrån de problem med så kallad ”körkortsturism” som har uppmärksammats bland annat i media under våren 2024 och i den granskning som har gjorts inom Transportstyrelsen av drygt 5 000 ärenden som gäller ansökningar om utbyten av utländska körkort.

Förslagen innebär att den som innehar ett EES-körkort med ursprung i tredjeland och som vill få det utbytt eller ersatt med ett likvärdigt svenskt körkort med motsvarande behörighet, behöver uppfylla de svenska personliga och medicinska kraven i körkortslagen. Utöver det ska körkortet endast kunna bytas ut eller ersättas under vissa specifika omständigheter.

Alternativ 1:

Ett EES-körkort som är utfärdat efter utbyte av ett körkort från ett tredjeland får endast bytas ut om körkortshavaren uppfyller de svenska personliga och medicinska kraven samt har avlagt ett godkänt körprov i Sverige.

Alternativ 2:

Ett EES-körkort som är utfärdat efter utbyte av ett körkort från ett tredjeland får endast bytas ut om

- ett godkänt teoretiskt och praktiskt prov utförts i ett EES-land,
- körkortshavaren har haft giltigt körkort i EES i minst fem år innan den vid ansökningstillfället aktuella permanenta bosättningen i Sverige, eller
- utbytet gäller EES-körkort med ursprung i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz.

Kompletterande förslag som alternativ 3:

EES-körkort med ursprung i tredje land likställs med tredjelandskörkort ifråga om erkännande och giltighet för körning i Sverige. Sådana regler skulle dels förkorta tiden för möjlighet till utbyte till ett svenskt körkort, dels även helt begränsa körkortens giltighet för att få köra på svenskt territorium utan att det byts ut mot en svensk motsvarighet.

Överväganden har gjorts utifrån vad som idag bedöms proportionerligt för att motverka problemet med körkortsturismen. Konsekvenserna förväntas bli att det finns färre förare i den svenska trafiken som kör med svenskt körkort utan att ha de teoretiska kunskaper och praktiska förmågor som den svenska förarprocessen är tänkt att säkerställa.

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488

dels att 6 kap. 7 § ska ha följande lydelse.

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 7 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 §

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Om körkortet förstörts eller kommit bort, ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte även göras om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz får bytas ut

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige *och om övriga förutsättningar enligt tredje och fjärde stycket är uppfyllda*. Om körkortet förstörts eller kommit bort, ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte även göras om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet ge sådan behörighet endast om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan, Schweiz *eller i en stat inom*

eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

EES efter utbyte av ett körkort från ett land utanför EES får bytas ut eller ersättas endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §. För körkort utfärdade i en stat inom EES efter utbyte från ett land utanför EES ska även något av kraven i 7 b § vara uppfyllda.

7 b §

Ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES efter utbyte från ett land utanför EES får bytas ut eller ersättas endast om

1. körkortet är utfärdat efter godkänt förarprov i en stat inom EES,

2. körkortet har utfärdats efter utbyte av ett körkort som är utfärdat i Färöarna, Förenade kungariket, Japan eller Schweiz, eller

3. körkortshavaren har haft körkort med motsvarande körkortsbehörighet i en eller flera EES-stater i minst 5 år innan den permanenta bosättningen i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Följande remissinstanser inkom med yttranden: M Sverige, Polismyndigheten, Region Värmland, Svenska Transportarbetareförbundet, Sveriges Åkeriföretag, Trafikverket och Transportföretagen.

Därutöver inkom yttranden från följande: Motorbranschens Riksförbund (MRF), Kungliga Automobil Klubben (KAK) och Sveriges Trafikutbildares Riksförbund (STR).

Följande remissinstanser har inte inkommit med svar eller angett att de avstår från att svara: Motorförarnas Helnykterhetsförbund, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF), Region Blekinge, Region Västerbotten, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges MotorCyklister (SMC), Taxiförbundet och Västra Götalandsregionen.